

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

ONTWERP V1

(TEORIE)

NOVEMBER 2010

PUNTE: 150

TYD: 3 uur

**Hierdie vraestel bestaan uit 19 bladsye.
Hierdie vraestel moet in volkleur gedruk word.**

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit SEWE vrae.
2. Daar is keuses binne sommige vrae in hierdie vraestel. Lees die opsies aandagtig deur.
3. Die vraestel bestaan uit DRIE afdelings:

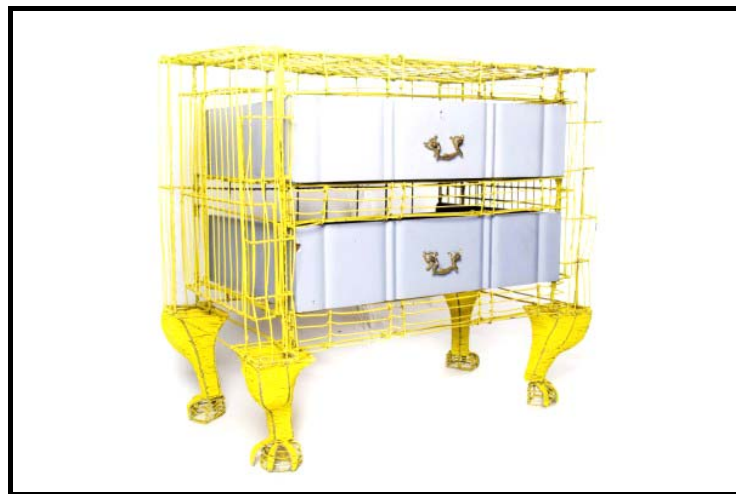
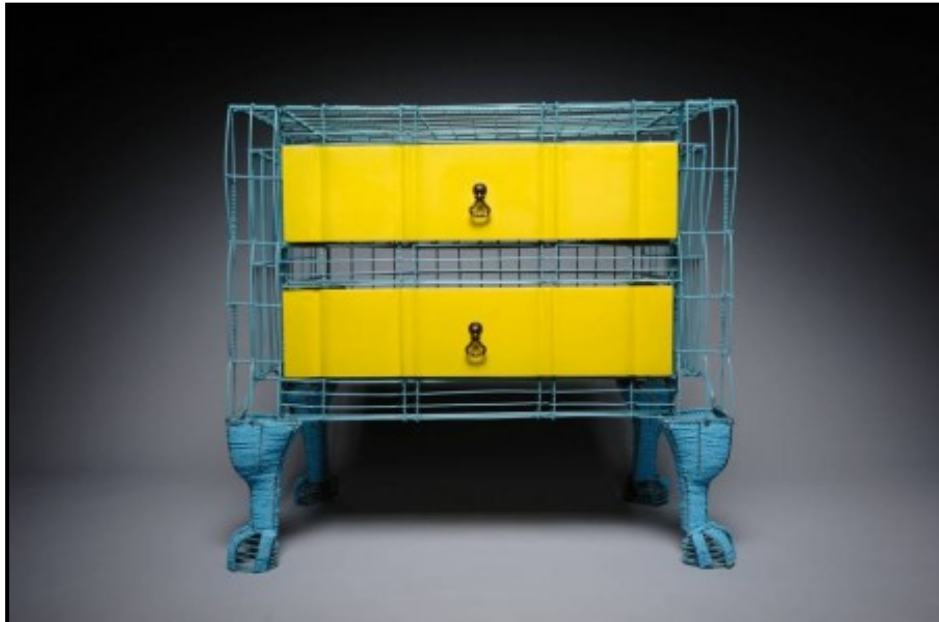
AFDELING A: Ontwerpgeletterdheid (80 punte)
VRAAG 1 tot 4

AFDELING B: Ontwerp in 'n sosiale/omgewingskonteks (40 punte)
VRAAG 5 en 6

AFDELING C: Ontwerp in 'n besigheidskonteks (30 punte)
VRAAG 7
4. Lees die vereistes van die vrae aandagtig deur.
5. Beantwoord in volsinne en vermy die opnoem van feite.
6. Gebruik die puntetoekenning om te bepaal hoeveel tyd aan elke vraag spandeer moet word.
7. MOENIE dieselfde feite en voorbeelde in verskillende vrae herhaal NIE.
8. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: ONTWERPGELETTERDHEID**VRAAG 1: 'ONGESIENE' VOORBEELDE**

1.1

**Afro-Nederlandse laaikas deur Liv Design (Suid-Afrika), 2008.
Hierdie is 'n kontemporêre ontwerp, 'n vermenging van tradisionele
Afrika-draadkuns en Afrikaans-Hollandse tradisionele meubels.**

- 1.1.1 Die voorbeeld hierbo is 'n vermenging van verskillende ontwerpstyle. Verduidelik of jy dink dit is suksesvol. (4)
- 1.1.2 Bespreek die ontwerp hierbo deur na enige DRIE ontwerpbeginsels EN/OF universele beginsels van ontwerp te verwys. (6)

- 1.2 Hieronder is 'n tafel en stoele met pakplek ('glove chairs'), FIGUUR A, wat in 'n koffiewinkel gebruik word om gebruikers die geleentheid te gee om gemaklik binne 'n beperkte ruimte te ontmoet. Die onderskeie pakplek-kompartemente vorm deel van hierdie stoele, FIGUUR B en C, om kliënte gemaklik te laat sit en steeds baie min ruimte op te neem.

FIGUUR A

FIGUUR B

FIGUUR C

Stoele met pakplek ('glove chairs'), ontwerper onbekend.

- 1.2.1 Bespreek hoe die volgende ontwerpelemente in die ontwerp hierbo gebruik is:
- Lyn
 - Kleur
 - Tekstuur
- 1.2.2 Verduidelik hoe hierdie stoele met pakplek ('glove chairs') ruimte goed benut en frustrasie en veiligheidsrisiko's in 'n klein plekkie verminder.

(6)

(4)
[20]

VRAAG 2

2.1

FIGUUR A:
Promosie-glasie vir 'n plastiese chirurgie-maatskappy in Toronto, ontwerper onbekend.

- 2.1.1 Evalueer die ontwerp van die glasie deur te verwys na die visuele beeld wat gebruik is, asook die ontwerp-uitleg. (1)
- 2.1.2 Verduidelik watter boodskap die ontwerper hoop om deur middel van hierdie glasie se ontwerp oor te dra. (1)
- 2.1.3 Hierdie glasie se ontwerp versterk stereotipes en vooroordele. Stem jy saam? Verduidelik jou antwoord. (4)

2.2

FIGUUR B:
Logo vir die Nasionale Parlement van Suid-Afrika, met medewerking van 20 ontwerpers, 2007.

- 2.2.1 Identifiseer TWEE tekens/simbole in die logo hierbo en verduidelik hoe hierdie tekens/simbole gepas is vir die doel van die parlement. (2)
- 2.2.2 Bespreek of hierdie tekens/simbole alle kulture in Suid-Afrika insluit of uitsluit. (2)

[10]

VRAAG 3

- 3.1 Verwys na FIGUUR A en FIGUUR B hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

FIGUUR A:
Ongetiteld, handgemaakte
keramiekhouer deur Andile
Dyalvane (Suid-Afrika), 2008.

Dyalvane gebruik sy Xhosa-agtergrond van tradisionele rituele, genoem 'ukucgaba' (littekens), op die gesig en liggaam as 'n invloed vir sy ontwerpe.

FIGUUR B:
'Giant Prince', handgemaakte
keramiek deur Hella Jongerius
(Nederland), 2000.

- 3.1.1 Verwys na FIGUUR A hierbo.

Dink jy dit is belangrik om jou eie identiteit as ontwerper te skep?
Verduidelik.

(4)

- 3.1.2 Vergelyk die ontwerpe hierbo en bespreek hulle ooreenkomste en verskille.

(6)

- 3.2 Skryf 'n artikel oor 'n Suid-Afrikaanse ontwerper/agentskap/ateljee wat getrou is aan die meeste beginsels van die Trots Suid-Afrikaans-veldtog en wat hierdie beginsels vier.

Logo vir Trots Suid-Afrikaans

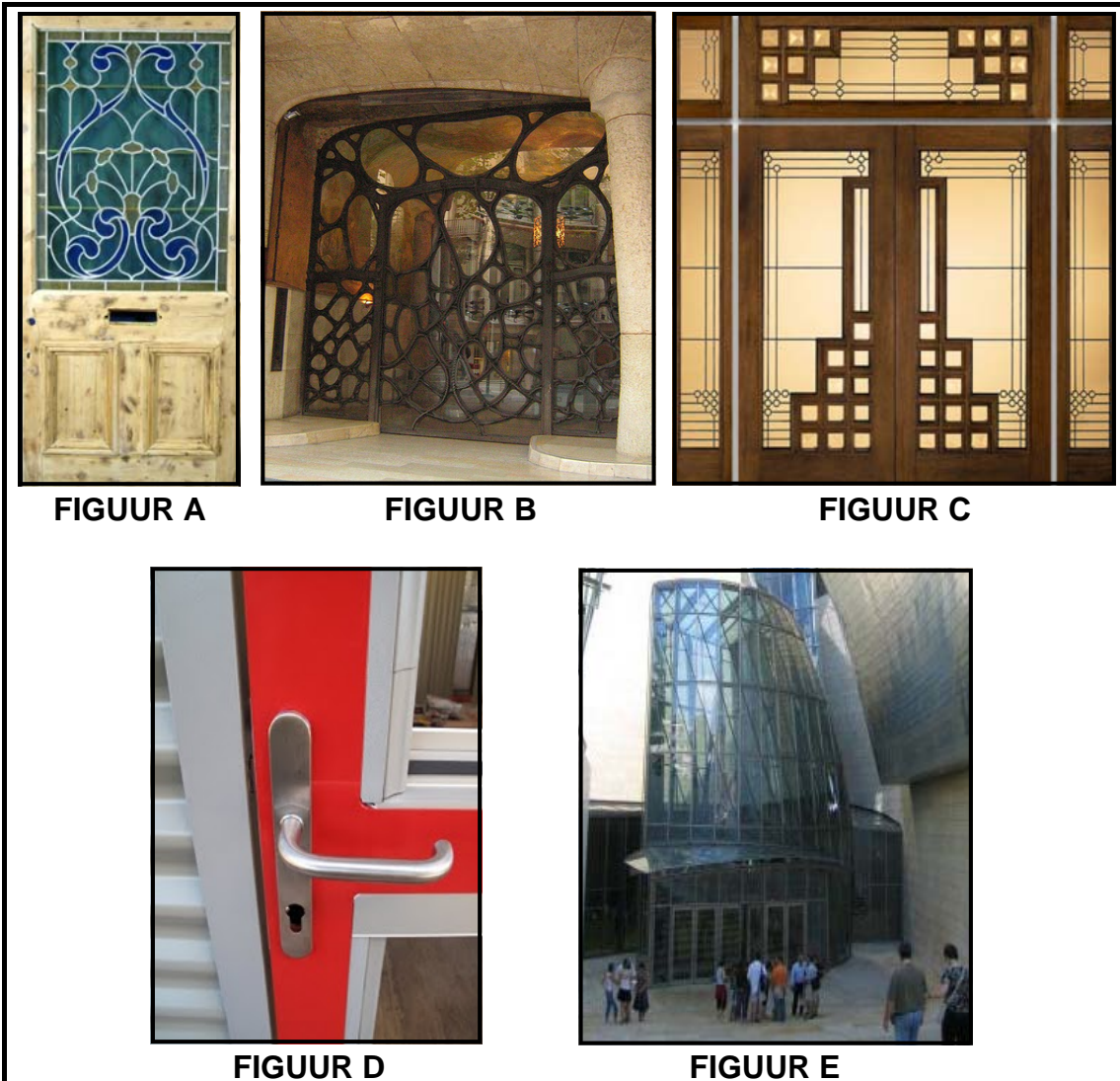
Bespreek die volgende in hierdie artikel:

- Noem die ontwerper en die ontwerpproduk.
- Beskryf die ontwerp kortliks en hoe dit verband hou met die Trots Suid-Afrikaans-veldtog.
- Bespreek die kenmerkende styl van die ontwerp(e) of ontwerper(s).

(10)
[20]

VRAAG 4: ONTWERPGESKIEDENIS

4.1

Elke deur/ingang verteenwoordig 'n ander styl/beweging. Kies TWEE van die deure hierbo en verduidelik tot watter spesifieke styl/beweging hulle behoort.

Gebruik die volgende riglyne:

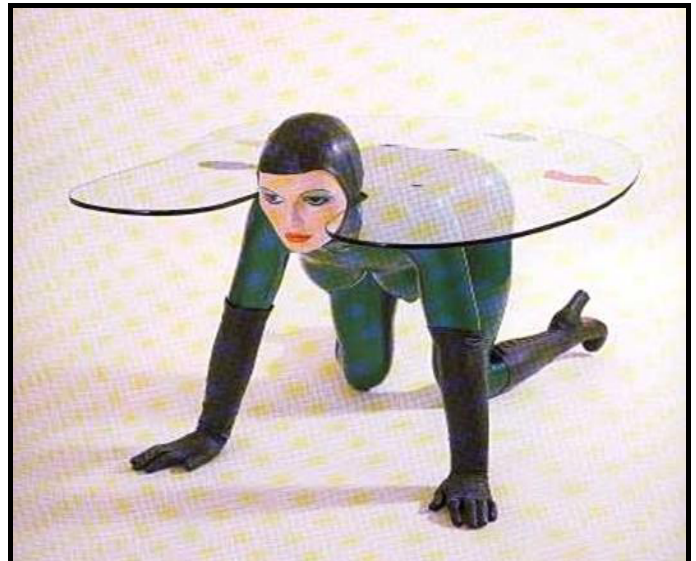
- Identifiseer die TWEE style/bewegings wat verteenwoordig word deur die deure wat jy gekies het.
- Sluit name van ontwerpers en titels van ontwerpe uit hierdie style/bewegings in.
- Bespreek die doelstellings en invloede van elke styl/beweging.
- Bespreek die kenmerke van die TWEE ontwerpstyle/-bewegings.

(20)

- 4.2 Die twee beelde hieronder, FIGUUR A en FIGUUR B, is uit twee verskillende bewegings in die ontwerpgeskiedenis gekies.

FIGUUR A:
'Reclining Chair',
Die Bauhaus (Die Masjien-
estetika), 1919 – 1933.

FIGUUR B:
'The Kneeling Table',
Modernisme word Pop (Die Era van
Oordadigheid), 1955 – 1975.

- 4.2.1 Noem EEN ontwerper uit ELKE styl/beweging, FIGUUR A en FIGUUR B, wat jy dink die belangrikste bydraer tot daardie beweging was. (2)

- 4.2.2 Vergelyk FIGUUR A (Bauhaus) met FIGUUR B (Popkuns) met verwysing na tipiese kenmerke, stilistiese verskille of ooreenkomste tussen hulle. (8)
[30]

TOTAAL AFDELING A: 80

AFDELING B: ONTWERP IN 'N SOSIALE/OMGEWINGSKONTEKS**VRAAG 5**

5.1 Die Hear No Evil, See No Evil, Speak No Evil-veldtog poog om die stilte oor MIV/Vigs te verbreek deur jong mense dwarsoor die wêreld te onderrig en te bemagtig.

5.1.1 Dink jy dat dit geskik is vir die ontwerper om bekende glanspersoonlikhede te gebruik om die boodskap oor MIV/Vigs oor te dra, soos getoon in FIGUUR A?

FIGUUR A

(4)

5.1.2 Dink jy dat die inhoud/visuele beelde wat in FIGUUR B gebruik is, geskik is om die boodskap van geslagsgeweld of vrouemishandeling oor te dra

FIGUUR B

(4)

5.2 Vergelyk enige EEN PLAASLIKE ontwerper met enige EEN INTERNASIONALE ontwerper wat mense se lewenswyse positief verander het.

Jy mag NIE verwys na enige ontwerper(s) wat jy voorheen gebruik het NIE.

(12)
[20]

VRAAG 6

Kies TWEE van die drie vrae in hierdie afdeling.

6.1

FIGUUR A:
Makarapa deur Alfred Baloyi (Suid-Afrikaans), 2010
Gemaak deur 'n bouers-/mynershoed te verander en met die hand te verf.

- 6.1.1 Hoe dra FIGUUR A tot 'n gesonde Suid-Afrikaanse ekonomie by? (2)
- 6.1.2 Bespreek die werk van EEN PLAASLIKE ontwerper wat op die omgewing gefokus het deur herwinde materiale of groen metodes te gebruik in die vervaardiging van ontwerpvoorwerpe. Noem die ontwerper, gee die titel van die ontwerp en beskryf die ontwerp.
- Jy mag NIE verwys na enige ontwerper(s) wat jy voorheen gebruik het NIE. (8)

EN/OF

6.2

The Catch of the Day- (Vangs van die Dag-) veldtog deur Surfrider Foundation & Satchi & Satchi LA.

Hierdie veldtog is 'n duidelike poging om mense te herinner hoe besoedeling van strande en riviere die natuur vernietig en uiteindelik op ons borde beland. Die verpakte 'kos' (Styrofoam, plastiekeetgerei, ensovoorts) hierbo getoon, is by plaasmarkte uitgestal.

6.2.1 Die ontwerpe hierbo is beskryf as superslim, eenvoudig briljant, skokkend en betekenisvol. Hoekom dink jy is hulle so doeltreffend in hulle bydrae tot volhoubare en 'groen' kwessies? (2)

6.2.2 Noem en bespreek die werk van enige EEN INTERNASIONALE omgewingsontwerper wat op eko-vriendelike kwessies gefokus het.

Jy mag NIE verwys na enige ontwerper(s) wat jy voorheen gebruik het NIE. (8)

EN/OF

6.3 Bespreek die werk van EEN PLAASLIKE of EEN INTERNASIONALE ontwerper wat bewus is van die impak van tegnologie op ekologie.

Gebruik die volgende struktuur wanneer jy die vraag beantwoord:

- Naam van ontwerper
- Titel van ontwerp/projek
- Doelwitte van en invloede op die ontwerper
- Beskrywing of kenmerke van die ontwerp(e)
- Ekologiekwessies wat in hierdie ontwerp(e) aangeroe word

Jy mag NIE na enige ontwerper(s) verwys wat jy voorheen gebruik het NIE.

(10)

[20]

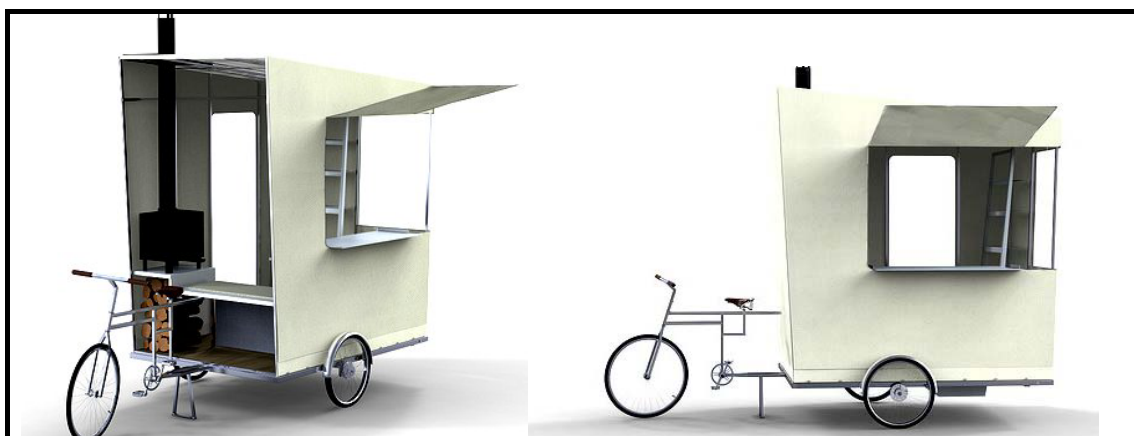
TOTAAL AFDELING B: 40

AFDELING C: ONTWERP IN 'N BESIGHEIDSKONTEKS**VRAAG 7**

Kies óf VRAAG 7.1 óf VRAAG 7.2.

Beantwoord slegs EEN vraag uit hierdie afdeling.

7.1

FIGUUR A:
'Supertramp' deur B Lehman (Londen), 2010.

Lehman het 'n karavaan ontwerp wat 'n fiets gebruik en wat geskik is vir 'n sigeunerlewenstyl (reisend). Dit is omgewingsvriendelik. Hy wil hierdie prototipe bou en bemark.

7.1.1	Jy is gevra om Lehman te help met sy besigheidsplan. Gebruik die inligting hierbo en stel 'n besigheidsplan op. Verduidelik die moontlike SWOT-en PESTLE-beginsels wat vir sy besigheidsplan gebruik kan word.	(10)
7.1.2	Hoe sal jy sy idee bemark of verkoop?	(5)
7.1.3	Lehman het hom as 'n suksesvolle ontwerper met sy innoverende konsep bewys. Verduidelik aan hom hoe hy te werk kan gaan om 'n werk in die ontwerpveld te kry.	(5)
7.1.4	Lehman is 'n onderhoud by 'n ontwerpagentskap toegestaan. Gee aan hom wenke oor hoe hy homself op die dag van die onderhoud moet gedra.	(5)
7.1.5	Dink jy dat die 'Supertramp' 'n goeie belegging vir Suid-Afrikaners sal wees? Gee redes vir jou antwoord.	(5)
		[30]

OF

7.2

Die eerste indrukke van 'n onderneming/winkel is dikwels die belangrikste indrukke.

Kleinhandelafsetgebiede of uitstillingsgeleenthede het meestal slegs een kans om hulle verbruikers/kliënte te beïndruk.

7.2.1 Noem VIER doelwitte van visuele verkoopkuns.

(4)

7.2.2

FIGUUR A

FIGUUR B

FIGUUR A en B is uitstal-ontwerpe vir die Cartoon Network, geskep deur Cuong Nguyen (New York), 2008.

FIGUUR C

FIGUUR C is 'n uitstal-ontwerp vir Starwood Hotels and Resorts, geskep deur Cuong Nguyen (New York), 2009.

Vergelyk die uitstalruimtes in FIGUUR A en B met die uitstalruimte in FIGUUR C volgens die teikenmark.

(6)

- 7.2.3 Bespreek die spesifieke teikenmark vir elk van die volgende ontwerpprodukte (FIGUUR A, B, C en D):

FIGUUR A

FIGUUR B

FIGUUR C

FIGUUR D

(4)

7.2.4 Jy doen aansoek vir 'n werk by 'n ontwerpateľ.

(a) Noem TIEN punte wat jy by die begeleidingsbrief/dekbrief by jou aansoek sal insluit.

(10)

(b) Watter inligting sal jy by jou CV insluit wanneer jy vir hierdie werk aansoek doen?

(6)

[30]**TOTAAL AFDELING C:****30****GROOTTOTAAL:****150**